

Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
-	2019-6283	Fiskeriafdelingen	6. februar 2019

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår visse regler vedrørende Den Europæiske Hav- og Fiskerifond på grund af Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union

KOM (2019) 0048

1. Resumé

Kommissionen har som led i forberedelserne af et eventuelt 'no deal' scenarie fremsat forslag til ændring af forordningen om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) 2014-2020. Forslaget giver mulighed for at støtte midlertidig oplægning i tilfælde af manglende adgang til fiskeri i britisk farvand. Der er med forslaget ikke afsat yderligere midler til midlertidig oplægning, der i givet fald vil skulle tilvejebringes via en omdisponering af medlemsstaternes nationale programmer for EHFF.

2. Baggrund

Kommissionen har d. 23. januar 2019 fremlagt forslag til ændring af forordningen om Den Europæiske Hav og Fiskerifond (EU) nr. 508/2014. Forslaget er oversendt i en dansk sprogversion den 30. januar 2019. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 42 og artikel 43, stk. 2, og vil skulle behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes snarest behandlet i Coreper med henblik på mandat til indledning af forhandlinger med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Forslaget er fremsat som led i forberedelserne af et eventuelt 'no deal' scenarie efter den 29. marts 2019, i det tilfælde at dette indebærer, at der

ikke måtte være adgang til britisk farvand for EU's fiskerfartøjer. Forslaget angiver, at fiskerisektoren spiller en vigtig økonomisk rolle i mange kystregioner i EU. Kommissionen estimerer, at ca. 150.000 jobs er afhængige af fiskeriet i EU, fortrinsvis i kystregioner, hvor alternative jobmuligheder er begrænset. Fiskerisektoren generer også beskæftigelse i følgerhverv, for hver fisker er der således mellem 0,5 til 1 fuldtidsbeskæftiget i følgerhverv. Medlemsstaterne udfører fiskeriaktiviteter i britisk farvand til en samlet værdi af i alt 585 mio. € (ca. 4,4 mia. kr.). Den overordnede afhængighed hos 8 medlemsstater¹ er i gennemsnit 14 % af deres landinger totalt varierende fra 50 % for Belgien og 1 % for Spanien. Påvirkningen af et pludseligt ophør af adgang til britisk farvand for EU's fiskerfartøjer ventes derfor at være væsentlig for specifikke flådesegmenter og kan medføre en stærk negativ økonomisk påvirkning af visse regioner og kystområder.

Formålet med forslaget er at gøre det muligt at yde tilskud, i tilfælde af et eventuelt 'no deal' scenarie uden adgang til fiskeri i britisk farvand, fra Den Europæiske Hav og Fiskerifond (EHFF) til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer, der er væsentligt afhængige af adgangen til britisk farvand. EHFF er EU-budgettets instrument til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik og den integrerede havpolitik og det omfatter muligheder for tilskud til fartøjer, akvakultur, fiskerikontrol, dataindsamling, marint miljø og marked, støtte til kystsamfund til diversificering af økonomien og jobskabelse. I særlige tilfælde kan der tillige ydes tilskud til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer, hvorunder fiskere i en nærmere defineret periode kompenseres for at indstille al fiskeriaktivitet med et fiskerfartøj. Midlertidig oplægning kan anvendes i forbindelse med særlige omstændigheder som for eksempel iværksættelse af bevaringsforanstaltninger for en specifik fiskebestand. Reglerne for midlertidig oplægning af fiskerfartøjer giver imidlertid ikke mulighed for compensation begrundet i en medlemsstats udtræden af EU og det følgende tab af adgang til fangster i den pågældende medlemsstats farvand. Forslaget om ændring af forordningen om EHFF giver mulighed for, at midlertidig oplægning af fiskerfartøjer også vil kunne ydes til fiskere og ansatte, der er væsentligt afhængige af adgang til britisk farvand, fra den dato hvor EU-lovgivningen ikke længere måtte finde anvendelse for Storbritannien pga. landets udtræden af EU.

Forslaget indeholder følgende elementer:

- Ændring af reglerne om støtte til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer, så der tilføjes mulighed for at støtte midlertidig

¹ Belgien, Danmark, Frankrig, Tyskland, Irland Spanien, Sverige, Nederlandene.

oplægning i tilfælde af manglende adgang til fiskeri i britisk farvand for EU-fartøjer. Støtten vil kunne ydes for at bidrage til at håndtere konsekvenserne i tilfælde af, at Storbritannien ikke viderefører adgang til britisk farvand for EU-fartøjer, som er væsentligt afhængige af adgang til britisk farvand for at kunne udføre deres fiskeriaktiviteter. Denne støtte vil kunne ydes for en periode på maksimalt ni måneder pr. fartøj i perioden 2014-2020. Udgifterne relateret til denne støtte skal være tilskudsberettigede fra datoen for anvendelse af ændringsforordningen.

- Ændring af reglerne om anvendelse af EU-budgettet i delt forvaltning². I dag skal midlertidig oplægning finansieres inden for den ramme, der er afsat til de generelle tilskudsordninger herunder de tilskudsordninger, som erhvervet direkte kan søge. Forslaget giver som noget nyt mulighed for, at der vil kunne flyttes midler, der pt. er øremærket til fiskerikontrol, dataindsamling, kompensation i områder i den yderste periferi³ og oplagring af fiskevarer, over til støtte til midlertidig oplægning som følge af manglende adgang til britisk farvand.
- Ændring af de generelle betingelser for støtte til udvikling af fiskeriet, så de EU-midler, der anvendes til støtte til denne nye støttemulighed som følge af et eventuelt 'no deal' scenarie, ikke medtages, når det vurderes, om loftet for det samlede EU-bidrag til støtte til midlertidig oplægning af fiskerifartøjer er overholdt.

Forslaget foreslås at kunne anvendes fra dagen, hvor traktaterne ophører med at finde anvendelse på Storbritannien, jf. artikel 50, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union. Ændringen finder imidlertid ikke anvendelse, hvis en udtrædelsesaftale med Storbritannien i henhold til artikel 50, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union er trådt i kraft senest på den dato, der er omhandlet i stk. 2.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget forventes behandlet i Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg, der er ledende udvalg.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget vil være et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

² Med delt forvaltning menes den del af EHFF-budgettet, der udmøntes i nationale programmer.

³ Azorerne, Madeira, De kanariske øer, og de franske oversøiske territorier.

6. Gældende dansk ret

Lov om Hav- og Fiskerifonden jf. Lov nr. 1715 af 27/12/2016 som ændret ved Lovbekendtgørelse nr. 19 af 04/01/2017.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for Lov om Hav- og Fiskerifonden. Forslaget vurderes at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser i form af bekendtgørelse om udmøntning af en tilskudsordning i det tilfælde, at der fra dansk side træffes beslutning om at tage de nye muligheder i anvendelse i Danmark.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for EU-budgettet eller statens finanser. Med forslaget vil det dog nationalt kunne besluttes at flytte midler til en eventuel midlertidig oplægningsordning fra et EHFF-område med højere EU-medfinansiering som beskrevet herunder.

Der er ikke med forslaget afsat yderligere midler i EU-budgettet, og foranstaltningerne vil skulle gennemføres ved omprioritering inden for de enkelte medlemsstaters nationale programmer for EHFF. Gennemførelse af EHFF i Danmark sker på grundlag af et program for indsatsen. Det er frivilligt for medlemsstaterne, om de vil anvende ændringen, der muliggør støtte til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer ved en eventuel manglende adgang til fiskeri i britisk farvand.

Forslaget om ændring af forordningen vil betyde, at medlemsstaterne vil kunne vælge at flytte midler inden for et nationalt program til midlertidig oplægning, hvor der pt. er fastlagt en EU-medfinansieringssats på 50 % fra aktiviteter med en højere medfinansieringssats. Eksempelvis er EU-medfinansieringssatsen for støtte til oplagring på 100 %. En eventuel beslutning om at omdisponere midler fra ordninger med en højere EU-medfinansieringsprocent over til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer med en lavere EU-medfinansieringsprocent vil alt andet lige kræve en øget national medfinansieringsgrad.

Der er ikke fra dansk side taget stilling til en eventuel anvendelse af muligheden for en midlertidig oplægningsordning i Danmark.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har i sig selv ikke erhvervsøkonomiske konsekvenser, men afhængig af en eventuel udmøntning i det danske program kan forslaget have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

I et eventuelt 'no-deal scenarie', hvor adgangen til fiskeri i britisk farvand måtte ophøre, må der forventes direkte konsekvenser i forhold til adgang, kvoteudnyttelse og industri, såvel som afledte konsekvenser for erhverv, industri og lokalsamfund m.v. Danmark er en af de EU-27 medlemsstater med størst fiskeriaktivitet i britisk zone. Således har Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet (IFRO) vurderet, at danske fiskere i perioden 2012-2016 årligt har landet værdier fra 0,7-1,0 mia. kr. fra britisk farvand. Det svarer i gennemsnit til godt 30 pct. af den årlige danske landingsværdi og ca. 40 pct. af fangstvolumen.

8. Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) er blevet hørt.

Danmarks Fiskerforening PO (DFPO) hilser Kommissionens forslag til foranstaltninger hvis Storbritannien måtte vælge at forlade EU uden, at aftaler om de fremtidige forhold for fiskeriet er på plads velkomne. Det er ifølge DFPO nødvendig rettidig omhu at forberede sig på "no deal scenarie", også selv om organisationen håber, at det ikke bliver nødvendigt at gøre brug af foranstaltningerne.

DFPO finder det positivt, at man foreslår at udvide rammerne for anvendelse af EHFF-midler i form af tilskud til midlertidig oplægning af fartøjer m.m. til at afbøde nogle af virkningerne af "no-deal scenariet"

Efter Kommissionens forslag er det frivilligt, om EU-landene vil anvende ændringen, men det er DFPO's klare forventning, at man i Danmark vil gøre brug af denne mulighed i tilfælde af "no deal scenariet". Det er samtidig også DFPO's forventning at man sikrer, at der er tilstrækkelige midler til at kunne yde den nødvendige støtte, hvis midlertidig oplægning skal anvendes – uanset om det indebærer en større national medfinansiering, eller at midler allokeret til fiskerikontrol, dataindsamling og vandløbsrestaurering skal flyttes for at kompensere for manglende adgang til britisk farvand.

I den sammenhæng er det vigtigt at det sikres, at selve ansøgnings- og udbetalingsmekanismen gøres så fleksibel og smidig som overhovedet muligt så man undgår unødige administrative hindringer for udbetaling af tilskud.

Endelig finder DFPO det også værd at nævne, at det er positivt, at der er tale om særforanstaltninger, som ikke får betydning for de generelle vilkår og regler, der lægges til grund ved vurdering af, om loftet for det samlede EU-bidrag til støtte til midlertidig oplægning af fiskerifartøjer er overholdt.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærker, at det er positivt, at Kommissionen forstår og anerkender den meget udfordrende situation, der opstår for EU-fiskere den 29. marts 2019. Det bemærkes, at forslaget omfordeler de allerede budgetterede og prioriterede midler fra EMFF og ikke frigiver yderligere midler fra EU-budgettet.

Det er DPPO's opfattelse, at en omfordeling vil være både umulig og utilstrækkelig. En omfordeling vil betyde, at Kommissionen for den del, der allerede er budgetteret til sektorrelateret støtte, foreslår at "fodre hunden med sin egen hale". Et tilskud erstattes af et andet, og forskellen er nul. DPPO anfører, at i det danske program er en meget lille del af EHFF-midlerne faktisk fordelt til sektororienterede foranstaltninger. Det betyder ifølge DPPO, at en meningsfuld prioritering i forhold til de udfordringer, sektoren står over for, skal indebære, at midler, der i øjeblikket er afsat til fiskerikontrol, dataindsamling og vandløbsrestaurering flyttes til Brexit-kompensation. DPPO tror ikke, at det er et sandsynligt scenario.

Det er DPPO's opfattelse, at uafhængige og betydelige midler skal tildeles udenfor EHFF, hvis en kompensationsordning i 2019 skal give mening og have værdi for at sikre EU-fiskeriet i fremtiden. Den Europæiske Hav- og Fiskerifonds bestemmelse om midlertidig oplægning bør ifølge DPPO undersøges og aktiveres i den henseende.

Danish Seafood Association (DSA) bemærker, at såfremt Storbritannien forlader EU den 29. marts 2019 uden en aftale, vil det få alvorlige økonomiske konsekvenser for den følgeindustri i Danmark, og herunder i særdeleshed fiskeindustrien i Nordjylland, der forsynes med fisk og fiskevarer fra britisk farvand. Det bemærkes, at disse følger er dokumenteret i foreløbigt to rapporter fra henholdsvis Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet (IFRO) 2017: "The economic consequences for the Danish fishery following the United Kingdom's decision to leave the European Union" og Aalborg Universitet januar 2018: "Socio-economic consequences of Brexit for four larger fishing ports and their communities".

DSA anfører, at de alternative forsyningskilder for råvarer til dansk fiskeindustri, hvis de ikke længere vil kunne leveres af danske fartøjers fangster i britisk farvand, vil kræve omstilling og vil være underlagt forskellige former for import- og toldformaliteter. Importen af fisk til dansk fiskeindustri – herunder også den, der vil komme fra britiske fartøjer efter Brexit - er ifølge DSA i større eller mindre omfang bundet op på

told- og mængdemæssige restriktioner, der vil virke begrænsende og fordyrende i forhold til forsyningssituationen i dag.

Derfor bør dansk fiskeindustri efter DSA's opfattelse, i forlængelse af den kædebetraktning, som Den Europæiske Hav- og Fiskerifond i almindelighed er baseret på, medtages og komme i betragtning i forbindelse med en situation, hvor Fonden indrettes på kompensation til det danske fiskeerhverv som følge af UK's udtræden af EU.

Marine Ingredients Denmark (MID) støtter DSA's bemærkninger.

Fælles Fagligt Forbund (3F) bemærker, at omskoling af arbejdere (fiskere og i følgeindustrien), der rammes af arbejdshed eller indtægtsnedgang ved et 'no deal' scenarie bør kunne søge EHFF tilskud på lige vilkår med virksomheder.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Umiddelbart har andre lande anført, at der er behov for tiltag på EU-niveau og udtrykt sig positivt over for ændringer i forordningen om EHFF, der vil give mulighed for at bidrage til at håndtere nogle af de konsekvenser som en manglende adgang til fiskeri i britisk farvand vil medføre. Det forventes, at der vil være generel støtte til en vedtagelse af forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Først og fremmest prioriterer regeringen, at der findes en løsning, der sikrer danske fiskere adgang til britisk farvand.

Regeringen er positiv over for Kommissionens forslag om udvidelse af muligheden for at omdisponere EHFF-midler og yde tilskud til midlertidig oplægning i et eventuelt 'no deal' scenarie uden gensidig adgang til fiskeri og fiskeressourcer.

Regeringen arbejder for, at midler fra den af Kommissionen direkte forvaltede EHFF-pulje kan omdisponeres til midlertidig oplægning i medlemsstaterne. Endvidere kan man fra dansk side støtte ligesindede medlemsstaters ønske om en højere EU-medfinansieringssats til midlertidig oplægning med henvisning til den helt ekstraordinære situation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.